

Prof. Ing. Michal Besterci, DrSc. dr.h.c. (laudácia)

Profesor Ing. Michal Besterci, DrSc., dr.h.c, sa narodil 27. marca 1937 v Sečovciach. V roku 1952 tam ukončil základnú školu a prihlásil sa na Strednú priemyselnú školu strojnícku v Košiciach. Tam v roku 1956 zmaturoval.

V rokoch 1956-1961 študoval na Strojníckej fakulte Vysokej školy technickej v Košiciach.

Po ukončení vysokoškolského štúdia v decembri toho istého roku nastúpil na Laboratórium strojníckej a hutníckej technológie.

V roku 1971 obhájil kandidátsku dizertačnú prácu na tému "Interná oxidácia zliatin striebra" a získal titul kandidáta technických vied.

V roku 1987 obhájil doktorskú dizertačnú prácu na tému "Zákonitosti prípravy, štruktúry a vtlastnosti disperzne spevnených sústav" a bol mu udelený titul Doktor vied.

V roku 1992 sa habilitoval na docenta na Materiálovo-technologickej fakulte STU so sídlom v Trnave.

V roku 1997 bol inaugurovaný na profesora na Slovenskej technickej univerzite v Bratislave.

Pán profesor Besterci je medzinárodne uznávanou vedeckou osobnosťou, uznávaný odborník v oblasti materiálových vied, ktorý položil základy vývoja disperzne spevnených materiálov vo vtedajšom Československu.

Od ukončení štúdií pracuje nepretržite 55 rokov na Ústave materiálového výskumu SAV v Košiciach, čím výraznou mierou prispel k jeho budovaniu a rozvoju. Vedecko-výskumnú činnosť zahájil v oblasti analýzy vlastností hlbokoťažných ocelí. Od roku 1965 sa venoval problematike práškovej metalurgie. Najskôr pracoval v oblasti výroby práškov a teórie spekania, neskôr v oblasti kvantitatívneho hodnotenia mikroštruktúr a interpretácie vlastností disperzne spevnených sústav na báze striebra, medi, hliníka, platiny, silicidu molybdénu, a horčíka.

Svojou doterajšou prácou pri výskume kompozitných sústav prispel k rozpracovaniu štatistických metód odhadu globálnych vlastností a priestorovej distribúcie fáz v heterogénnych štruktúrach, k tvorbe stochastických modelov disperznej štruktúry na základe hodnotenia častíc a zrn matrice. Vo svojich prácach navrhol modely deformácie „in situ“ v kompozitných sústavách pri rôznych podmienkach a analyzoval priame aj nepriame príspevky na medzu skazu kompozitov. Významnou mierou prispel k pochopeniu zákonitostí kinetiky a mechanizmu creepu v disperzne spevnených sústavách. Ďalej analyzoval superplasticitu kompozitov a do dnešnej doby sa podieľa na hodnotení štruktúr a podstaty pevnostných a plastických vlastností moderných nanomateriálov.

Profesor Besterci bol a stále je veľmi aktívnym autorom odborných publikácií.

Je autorom 7 monografií, 12 kapitol v monografiách, 690 pôvodných vedeckých prác, na ktoré zaznamenávame cez 1150 citácií. Ako hosťujúci editor časopisu International Journal of Materials and Product Technology (ktorý vychádza vo Veľkej Británii) v rokoch 2000 – 2015 vydal 6 špeciálnych čísiel – monografií, do ktorých kapitolami prispeli autori z Japonska, USA, Nemecka, Južnej Kórei, Estónska, Rakúska, Fínska a ďalších krajín. Je autorom a spoluautorom 3 patentov. Výsledky výskumu prezentoval na konferenciách, na pozvanie a pracovných pobytoch v 32 krajinách. Jeho viaceré vedecké výsledky prispeli k vývoju nových technológií. Ako príklady uvádzame vývoj kontaktných materiálov na báze striebra pre Safinu Praha alebo spoluprácu s TU vo Viedni k vývoju kompozitov na báze hliníka v Krebsóge-Erbslöh Al v Nemecku pri aplikácii v automobilizme a letectve, ako aj kompozitov na báze platiny pre fi. Schott-Glaswerke v Nemecku pri aplikácii v sklárskych peciach. V súčasnej dobe spolupracuje s odborníkmi z Taiwanu, Estónska a Česka na vývoji nanokompozitov.

Aktívne pôsobil a ešte pôsobí v redakčných radách 8 domácich a zahraničných vedeckých časopisov, z ktorých 3 sú v databáze Current Contents.

Pracoval ako predseda Komisie pre obhajoby doktorov vied v odbore „Fyzikálna metalurgia“ a ďalších komisií a odborných orgánov.

Jeho vedecko-organizačná práca zahŕňa jeho pôsobenie vo funkcii vedeckého tajomníka ÚMV SAV v rokoch 1980 - 2000.

Prof. Besterci zastával počas svojho pôsobenia na pôde akadémie vied významné postavenie v medzinárodných aj domácich vedeckých organizáciách, napríklad ako člen a neskôr ako predseda Vedeckého kolégia pre náuku o materiáli a pre energetiku SAV alebo ako podpredseda a následne do r. 2006 ako predseda Komisie Vedeckej grantovej agentúry Ministerstva školstva, vedy, výskumu a športu Slovenskej republiky. Od r. 2008 je členom Učenej spoločnosti SAV, ktorá je čestným orgánom SAV. Okrem toho je od r. 1999 členom Akreditačnej subkomisie SAV, od r. 2003 členom Komisie pre DSc. v odbore "Materiálové vedy a inžénrství" v ČR, a od r. 2008 členom Pracovnej skupiny Akreditačnej komisie MŠ SR.

Často pracoval v organizačných výboroch medzinárodných konferencií a svojou vedeckou činnosťou prispel k prezentácii výsledkov košických pracovísk Slovenskej akadémie vied v zahraničí.

Pedagogicky pôsobil na celom rade vysokých škôl doma i v zahraničí, ako napríklad na Hutníckej fakulte TU v Košiciach, Materiálovo-technologickej fakulte STU v Trnave, Strojníckej fakulte TU Košice a Strojníckej fakulte STU v Bratislave. Za svoje pedagogické a vedecké pôsobenie v Estónsku získal čestný doktorát (Dr.h.c.) na Technickej univerzite v Tallinne. Vychoval 8 doktorandov doma i v zahraničí a zabezpečil obhajobu 4 doktorov vied (DrSc.).

Prof. Besterčí bol za svoju prácu ocenený radom vyznamenaní, z ktorých najvýznamnejšie sú:

- 1993 strieborná čestná plaketa Aurela Stodolu za zásluhy v technických vedách
- 1995 zlatá čestná plaketa Aurela Stodolu za zásluhy v technických vedách
- 2002 zlatá plaketa TU Košice
- 2003 čestná plaketa Aurela Stodolu za zásluhy v technických vedách
- 2005 Platinová plaketa SF TU Košice
- 2007 cena Tallinskej technickej univerzity, Tallin, Estónsko
- 2008 Dr. h. c., Tallin, Estónsko
- 2012 cena primátora mesta Košice
- 2012 zlatá medaila SAV
- 2013 plaketa k 60. výročiu SAV
- 2013 Medaila k 95. výročiu založenia Tallin Technical University
- 2015 člen World Academy of Materials and Manufacturing Engineering AMME
- 2015 Prémia Literárneho fondu za rozvoj slovenskej vedy doma i v zahraničí